PADOMES IETEIKUMS

(2011. gada 12. jūlijs)

par Rumānijas 2011. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par atjaunināto Rumānijas konverģences programmu 2011.–2014. gadam

(2011/C 216/03)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. panta 2. punktu un 148. panta 4. punktu,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu [1] un jo īpaši tās 9. panta 3. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropadomes secinājumus,

ņemot vērā Nodarbinātības komitejas atzinumu,

pēc apspriešanās ar Ekonomikas un finanšu komiteju,

tā kā:

(1) Padome 2009. gada 6. maijā pieņēma Lēmumu 2009/459/EK [2], lai Rumānijai darīt pieejamu vidēja termiņa finansiālo palīdzību trīs gadu laikposmam saskaņā ar Līguma 143. pantu. Pievienotajā saprašanās memorandā, kas parakstīts 2009. gada 23. jūnijā, un tā turpmākajos papildinājumos izklāstīti ekonomikas politikas nosacījumi, pamatojoties uz kuriem tika piešķirta finansiālā palīdzība. Lēmums 2009/459/EK tika grozīts 2010. gada 16. martā ar Lēmumu 2010/183/ES [3]. Pēc tam, kad Rumānija bija sekmīgi īstenojusi minēto programmu, un ņemot vērā tekošā konta daļēju korekciju atlikušo strukturālo trūkumu dēļ Rumānijas ražošanas un darba tirgū, kas padara valsti uzņēmīgu pret starptautiskajiem cenu satricinājumiem, Padome 2011. gada 12. maijā pieņēma Lēmumu 2011/288/ES [4], lai Rumānijai darīt pieejamu vidēja termiņa finansiālu palīdzību piesardzības pasākumu veidā laikposmam uz trīs gadiem saskaņā ar Līguma 143. pantu. Pievienoto saprašanās memorandu parakstīja 2011. gada 29. jūnijā.

(2) Eiropadome 2010. gada 26. martā piekrita Komisijas priekšlikumam uzsākt jaunu izaugsmes un nodarbinātības stratēģiju – "Eiropa 2020" –, kurai par pamatu ņemta ciešāka ekonomikas politikas koordinācija un kura pievērsīs uzmanību galvenajām jomām, kurās jārīkojas, lai palielinātu Eiropas ilgtspējīgas izaugsmes potenciālu un konkurētspēju.

(3) Padome 2010. gada 13. jūlijā pieņēma ieteikumu par dalībvalstu un Savienības vispārējām ekonomikas politikas pamatnostādnēm (2010.–2014. g.), bet 2010. gada 21. oktobrī – lēmumu par dalībvalstu nodarbinātības politikas pamatnostādnēm [5], kas kopā veido "integrētās pamatnostādnes". Dalībvalstis tika aicinātas ņemt vērā šīs integrētās pamatnostādnes savā ekonomikas un nodarbinātības politikā.

(4) Komisija 2011. gada 12. janvārī pieņēma pirmo Gada izaugsmes pētījumu, tādējādi uzsākot jaunu ekonomiskās pārvaldības ciklu ES un pirmo Eiropas *ex-ante* un integrētas politikas koordinēšanas pusgadu, kas balstās uz stratēģiju "Eiropa 2020".

(5) Eiropadome 2011. gada 25. martā apstiprināja fiskālās konsolidācijas un strukturālu reformu prioritātes (saskaņā ar Padomes 2011. gada 15. februāra un 7. marta secinājumiem un atbilstīgi Komisijas Gada izaugsmes pētījumam). Tā uzsvēra, ka prioritāte jāpiešķir stabilam budžetam un fiskālās stabilitātes atjaunošanai, bezdarba samazināšanai, izmantojot darbaspēka tirgus reformas, un jauniem centieniem, lai stiprinātu izaugsmi. Tā aicināja dalībvalstis šīs prioritātes izvērst konkrētos pasākumos, ko paredzēts iekļaut to stabilitātes vai konverģences programmā un valsts reformu programmās.

(6) Eiropadome 2011. gada 25. martā arī aicināja dalībvalstis, kuras piedalās paktā "Euro plus", savlaicīgi nākt klajā ar savām saistībām, lai tās varētu ietvert stabilitātes vai konverģences programmās un valsts reformu programmās.

(7) Rumānija 2011. gada 2. maijā iesniedza savu 2011. gada konverģences programmas atjauninājumu, kas attiecas uz laikposmu no 2011. gada līdz 2014. gadam, un 2011. gada valsts reformu programmu. Abas programmas ir izvērtētas vienlaikus.

[1] OV L 209, 2.8.1997., 1. lpp.
[2] OV L 150, 13.6.2009., 8. lpp.
[3] OV L 83, 30.3.2010., 19. lpp.
[4] OV L 132, 19.5.2011., 15. lpp.

[5] Saglabātas 2011. gadam ar Padomes Lēmumu 2011/308/ES (2011. gada 19. maijs) par dalībvalstu nodarbinātības politikas pamatnostādnēm (OV L 138, 26.5.2011., 56. lpp.).

(8) Laikposmā no 2002. gada līdz 2008. gadam Rumānijas ekonomika spēcīgi attīstījās, reālā IKP pieaugumam vidēji sasniedzot 6,3 %, kas pārsniedza potenciālās izaugsmes rādītāju. Ekonomikas izaugsmi galvenokārt sekmēja iekšējais pieprasījums, jo spēcīgs kredītu un atalgojuma pieaugums palielināja privāto patēriņu un ieguldījumus. Šo uzplaukumu arī veicināja ārvalstu kapitāla pieplūdums, kas izraisīja ekonomikas pārkaršanu un neilgtspējīgus ārējos un fiskālos trūkumus. Tekošā konta deficīts 2007. gadā sasniedza 13,4 % no IKP un 2008. gadā samazinājās tikai nedaudz – līdz 11,6 % no IKP. Saskaņā ar Komisijas jaunāko ilgtermiņa ilgtspējas izvērtējumu, riski attiecībā uz valsts finanšu ilgtermiņa ilgtspēju ir lieli. Tomēr šajā izvērtējumā vēl nav ņemti vērā 2010. gadā veiktie visaptverošie pensiju reformas pasākumi, kuri ir būtiski uzlabojuši Rumānijas pensiju sistēmas ilgtermiņa ilgtspēju. Lielu ārējo aizņēmumu apjomu veicināja cikliska fiskālā politika, pamatdeficītam palielinoties no 1,2 % no IKP 2005. gadā līdz 5,7 % no IKP 2008. gadā periodisku budžeta noviržu dēļ, īpaši attiecībā uz kārtējiem izdevumiem. Finanšu krīze un izrietošā pasaules ekonomikas lejupslīde palielināja ieguldītāju izvairīšanos no riska, ievērojami samazinot kapitāla plūsmas uz Rumāniju. Līdzdalība darba tirgū nepieauga, lai gan bija labvēlīgi ekonomiskie apstākļi, uzplaukuma gados nodarbinātības līmenim mainoties ļoti nelielā apmērā. Pēc tam laikposmā līdz 2010. gadam nodarbinātības līmenis samazinājās līdz 63,3 %, turpretim bezdarba līmenis ekonomikas lejupslīdes rezultātā palielinājās no 5,8 % 2008. gadā līdz 7,3 % 2010. gadā. Bezdarbs jo īpaši augsts ir mazaizsargāto grupu, piemēram, romu kopienas, vidū. Ņemot vērā iepriekšminēto situāciju un nopietnas privāta finansējuma vajadzības, Rumānijas iestādes 2009. gada maijā lūdza starptautisko un ES finansiālo palīdzību.

(9) Pēc ES un SVF korekciju programmas sekmīgās īstenošanas un nolūkā konsolidēt šos pozitīvos sasniegumus notika vienošanās ar iestādēm par ES un SVF piesardzības pasākumu programmu 2011.–2013. gadam. Ar minēto jauno programmu tiek turpināta fiskālā konsolidācija, fiskālās pārvaldības reformas un saskaņā ar 2009.–2011. gada programmu uzsāktās finanšu stabilitātes saglabāšana. Turklāt tajā ir liels uzsvars uz strukturālām reformām produktu nozarē (enerģētikas un transporta nozarē) un darba tirgos, kas nepieciešamas Rumānijas izaugsmes potenciāla iedarbināšanai, jaunu darbavietu radīšanai un ES līdzekļu apguves palielināšanai. Rumānija joprojām virzās uz naudas deficīta mērķi 4,4 % apmērā no IKP 2011. gadā (zem 5 % no IKP EKS izteiksmē). Tas arī nodrošinātu pietiekamu pamatu, lai sasniegtu mērķi zem 3 % no IKP 2012. gadā, lai gan saskaņā ar Komisijas dienestu 2011. gada pavasara prognozi var būt vajadzīgi papildu pasākumi. Iestādes ir arī veikušas pasākumus, lai panāktu jaunās programmas strukturālo reformu mērķus un turpinātu saglabāt finanšu stabilitāti.

(10) Pamatojoties uz atjaunināto konverģences programmas izvērtējumu saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 1466/97, Padome uzskata, ka makroekonomikas pieņēmumi, kas veido pamatu budžeta prognozēm minētajā programmā, ir ticami. Konverģences programmas mērķis ir koriģēt pārmērīgo budžeta deficītu līdz 2012. gadam, kas ir Padomes Ieteikumā (2010. gada 16. februāris) noteiktais termiņš. Programmas mērķos paredzēts samazināt pamatdeficītu līdz 2,6 % no IKP 2013. gadā un līdz 2,1 % no IKP 2014. gadā, un plānotās konsolidācijas pamatā galvenokārt ir izdevumi. Saskaņā ar Komisijas dienestu pārrēķināto strukturālo līdzsvaru vidēja termiņa mērķis (VTM) netiks sasniegts programmas laikposmā. Šķiet, ka konsolidācijas stratēģijā ir paredzēti strukturāli uzlabojumi, kas jāsasniedz 2011. un 2012. gadā. Turpretim 2013. gadā un 2014. gadā strukturālajā līdzsvarā uzlabojuma nav. Plānotā deficīta attīstība ir piemērota 2011. un 2012. gadā, bet ne 2013. un 2014. gadā. Galvenie riski budžeta mērķiem ir saistīti ar īstenošanas riskiem, valsts īpašumā esošu uzņēmumu parādiem, kuri budžetā veido būtiskas neparedzēto izdevumu saistības, kā arī Komisijas (*Eurostat*) izteiktie iebildumi attiecībā uz paziņojumu par Rumānijas pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūru ([1]). Ņemot vērā pēdējo, Rumānija ir apņēmusies piešķirt prioritāti valdības finanšu statistikas apkopojumam Valsts statistikas institūtā attiecībā uz ESA 95 kategorijām.

(11) Rumānija savā valsts reformu programmā un konverģences programmā, kuras tika iesniegtas 2011. gada 2. maijā, ir uzņēmusies saistības saskaņā ar paktu "Euro plus". Lielākā daļa šo saistību ir vai tiek īstenotas kā daļa no vidēja termiņa finansiālās palīdzības programmas un ir kopumā piemērotas, lai risinātu esošās problēmas saskaņā ar paktu.

(12) Komisija ir izvērtējusi konverģences programmu un valsts reformu programmu, tostarp pakta "Euro plus" saistības. Tā ir ņēmusi vērā ne tikai to lietderību ilgtspējīgas fiskālās un sociālekonomiskās politikas izveidē Rumānijā, bet arī to atbilstību ES noteikumiem un norādēm, ņemot vērā, ka ir jānostiprina ES vispārējā ekonomiskā pārvaldība, kas panākams, turpmākajos valstu lēmumos sniedzot ES līmeņa norādes.

([1]) *Eurostat* ir izteicis iebildumus attiecībā uz Rumānijas pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras kvalitāti šādu iemeslu dēļ:
i) neskaidrības par dažu valsts organizāciju ietekmi uz valsts budžeta deficītu;
ii) ziņošana par ESA 95 kategorijām, tās klasificējot kā "citas debitoru vai kreditoru saistības";
iii) dažu finanšu darījumu raksturs un ietekme, kā arī
iv) valdības plūsmu konsolidācija.

(13) Ņemot vērā šo izvērtējumu un Padomes Ieteikumu (2010. gada 16. februāris) saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 126. panta 7. punktu, Padome ir izskatījusi Rumānijas konverģences programmas 2011. gada atjauninājumu, un tās atzinums [1] ir atspoguļots turpmāk sniegtajā ieteikumā. Ņemot vērā Eiropadomes 2011. gada 25. marta secinājumus, Padome ir izskatījusi Rumānijas valsts reformu programmu,

AR ŠO IESAKA Rumānijai:

īstenot pasākumus, kuri izklāstīti Lēmumā 2009/459, kas grozīts ar Lēmumu 2010/183, kā arī pasākumus, kuri noteikti Lēmumā 2011/288 un turpmāk precizēti 2009. gada 23. jūnija saprašanās memorandā un tā turpmākajos papildinājumos, kā arī (2011. gada 29. jūnija) saprašanās memorandā un tā turpmākajos papildinājumos.

Briselē, 2011. gada 12. jūlijā

Padomes vārdā –
priekšsēdētājs
J. VINCENT-ROSTOWSKI

[1] Paredzēts Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 3. punktā.